

Holokauszt Emléknap

2022. április 13.

Tisztelt Emlékező Közösség!

1944. április 16. a gyalázat napja volt. A szégyené, amikor a korabeli Magyarországon megkezdődött a gettók felállítása. A legsötétebb időszak kezdődött el nemzetünk történelmében.

A vézskorszak tragédiája előtt majd' 80 év után is még mindig döbbenetben állunk. Nekünk, a sors kegyelméből később születetteknek kötelességünk figyelmeztetni, és emlékeztetni. Mert mindnyájunknak fáj, ami akkor történt, s nem térhetünk ki a felelősség vállalása alól, ha hisszük, hogy van kollektív emlékezet, ha a jövő reménye éltet bennünket. Hazánk megóvása érdekében ezért szentelünk emléknapot a magyarországi áldozatok tiszteletére. S hajtunk fejet, s kérünk bocsánatot.

A holokauszt számunkra nemzeti ügy.

A nemzet testéből szakították ki azt a több százezer, a magyar közösséghez hű honfitársunkat, akiket a II. világháborúban brutális és értelmetlen módon rabszolgasorba döntöttek és megfosztottak az életüktől egy elfajzott ideológia nevében. Nem volt még időben sem olyan távol, hogy a magyarországi zsidóság az 1848/49-es szabadságharcban egyként állt honfitársaival a magyar szabadság szolgálatában. Épp úgy, mint az I. világháborúban. A magyar zsidó emberek ott voltak a csatatereken, és vérüket adták a hazáért. A századok során vagyonukat és életüket áldozták a magyar szabadságért, hazánk polgáraiként jogban és kötelességben egyenlők voltak.

A Holokauszt az emberiség szenvedéstörténetének az a pontja, ahol személyes felelősségünk nem osztható meg.

A történészek dolga föltárni a tényeket, levonni hideg következtetéseket, a nemzet – az emberiség – elé tárni mindazt, amit akár akar tudni akár nem, meg kell hogy ismerje.

S megkérdézhajtuk az onnét visszanező arctól, hogy megteszünk-e mindent, hogy többé ne ismétlődhessen meg a borzalom. Hogy érezzük-e ma is felelősségünket elődeink bűneiért. Mert csak úgy tudjuk átvinni emberi arcunkat a jövőbe, ha vállaljuk azok sorsát, akiket elődeink megsemmisítésre ítélték. S ha elítélünk minden Holokausztot. Látva az azóta elkövetett emberiség elleni bűnöket, sokunkban néha megroppan a remény. De föl nem adhatjuk azt. S az emlékezés kötelessége mellett az emlékezés jogunk is. Hogy embernek nevezhessük magunkat.

A Holocaust ugyanis nem csak egy fogalom, a szenvedők arcát kell látni mögötte. Gyermekarcokat, öregasszony arcokat, fiatal asszonyokét és reménykedő suhancokét. Azét a rajkai fiatalemberét, akinek képe régóta bennem ég, amint ül erőttől kicsattanó arccal annak a lovas szekérnek a tetején, ami a mosoni gettóba viszi, hogy aztán majd a marhavagon kattogása kísérje a haláltáborig.

„Nekem szülőhazám ez a lángoktól ölelt kis ország”. Nekem Radnóti, Szerb Antal is a Holocaust. Nevek vannak e fogalom mögött, s a nevek arcokat, sorsokat rejtenek. Ezért sem lehet fájdalom nélkül beszélni ma sem az akkor történekekről.

De nem beszélni lenne a legnagyobb szégyen.

E velünk élő fájdalom utódainknak is nehéz örökség, de feladatunk továbbadni azt, és felidézni azok fájalmát, akik túléltek a borzalmakat. Ez az egy módja van, hogy ne csak emlékezzünk, hanem emlékeztessünk. Becsüljük meg azokat, akik élő tanúkként mondhatják el mindazt, ami akkor történt. Mert ugyan megtörtént, aminek nem lett volna szabad és az európai kultúra a megsemmisülés felé zuhant, de hála a megannyi nemes, követésre méltó európai érték túlélésének mégsem hunyt ki, mégsem tűnt el. Az emlékezés segít abban, hogy megtaláljuk a helyes utat, és soha, egyetlen pillanatra se engedjük bűnös ideológiák csábításának.

1944 pünkösdjén Apor Vilmos püspök arra hívta fel a figyelmet, hogy *„aki megtagadja a kereszténység alaptörvényét a szeretetről és azt állítja, hogy vannak emberek és csoportok és fajták, melyeket gyűlölni szabad, és azt hirdeti, hogy az embereket kínozni szabad, legyenek azok akár... zsidók, az bármennyire kérkednék is azzal, hogy keresztény, olyan, mint a pogány és nyilvános bűnös.”* Kimondhatjuk, hogy azokban a sorsfordító háborús években erejét veszítette a keresztény tanítás lényege. Az, amely megálljt parancsolhatott volna ennek a borzalomnak. A magyarság közel hatszázezer zsidó életet vesztett. És ez a veszteség azóta is fáj, égő seb, s nem pótolható. Egyetlen élet sem pótolható!

Óriási csapás volt ez a magyar társadalomra nézve. Hatalmas veszteség! Mert minden egyes emberi élet érték. Olyan érték, amely a magyar kultúrát és a tudományokat gyarapítja, a nemzet eredményeit és sikereit gazdagítja az élet minden területén! A magyar társadalom máig nem heverte ki az 1944-es deportálásokat, tömeges gyilkosságok emlékét.

Máig marja nemzetünk lelkiismeretét, hogy átengedtük őket egy olyan idegen hatalomnak, amely példátlan embertelenséggel elpusztította őket. Ez lehet az oka, hogy mi magyarok mindennél többre tartjuk a békét, nem akarunk soha többé idegen hatalmak marakodásának áldozatául esni. Ma már ebben a hazában senkinek sem kell félnie. Minden polgártársunk biztonságát szem előtt tartjuk. Büszkék lehetünk arra, hogy ma Magyarország biztonságos ország és hogy zsidók és nem zsidók is biztonságban élhetnek Budapesten és egész Magyarországon.

A zsidóság, számunkra keresztények számára, rendkívüli nép, mert magában hordozza az isteni kiválasztottság jegeit. Hitünk gyökerei Mózesig és a prófétáig nyúlnak. Az ószövetségi kinyilatkoztatást a zsidó nép közvetítésével kaptuk. Közös szellemi hagyományaink hazánkban is hosszú évszázadokra nyúlnak vissza.

Vallási tanításunk és lelki tapasztalataink is arra készítetnek, hogy ma a Holokauszt Magyarországi Áldozatainak Emléknapján ne csak emlékezzünk, hanem imádkozzunk együtt a békéért és az igazságosságért, és elkötelezzük magunkat ezen értékek mellett. Mi abban hiszünk, hogy „csak egy békés és mindenki iránt igazságos világ lesz képes arra, hogy ne ismétlje meg a múlt tévedéseit és szörnyű bűneit.” Ezért Magyarország Kormánya minden időben és helyzetben mélységesen elítéli a zsidó népet ért gyűlöletet, üldözéseket és antiszemita megnyilvánulásokat. Mert el kell hallgatniuk ezeknek a hangoknak.

Tetteinkben kell megmutatnunk, hogy elutasítunk minden olyan ideológiát, ami magyarokat magyarok, a keresztényeket a zsidók ellen fordítja.

Hisz lássuk be, hogy Magyarország nem lenne az az ország, amelyet ilyen szenvedéllyel szeretünk, anélkül a zsidó közösség és kultúra nélkül, mely reneszánszát éli Budapesten.

Iskolák, közösségi központok, jóléti és társadalmi szervezetek, zsinagógák sokszínű közönsége élvezi a virágzó megújulást.

Nem lehet úgy bejárni Budapest központját, hogy ne lássuk a zsidó kulturális eseményeket hirdető plakátokat, a tömeget a hatalmas Dohány utcai zsinagóga előtt vagy a VII. kerület zsidó éttermeit, a megújuló zsinagógákat. A magyarországi zsidóság csakúgy, mint az elmúlt években, továbbra is mindenben számíthat a magyar kormány segítségére.

A múlt felelősségének tudatában, s főként az emberiség egyetemes parancsát követve, ma még inkább arra kell törekednünk, hogy gyermekeink ne eshessenek áldozatul az antiszemitizmus társadalomromboló eszméinek. Az új nemzedékeknek úgy kell felnőniük, hogy a múlttal való szembenézést a nemzeti emlékezet egyértelmű elemeként, ne csak az ünnepi alkalmak megnyilvánulásaiként éljék meg.

A mi feladatunk az, hogy olyan Magyarországot építsünk, ahol soha többé nem fordulhat elő, hogy a magyar Állam ne védje meg a saját polgárait.

A mai globalizálódó világunkban szükség van az emléknapokra, mert felhívják figyelmünket szülőföldünk történelmi örökségére és annak tanulságaira, így szolgálva nemzetünket. Tiszteletben kell tartanunk az identitásunkat meghatározó értékrendet, mert az a minden embert megillető szabadságra, méltóságra és az emberi élet védelmére épül.

Emlékezzünk együtt az áldozatokra, és a múlt tanulságait megértve, építsünk közösen egy olyan jövőt, melyben kölcsönös tisztelet hatja át társadalmunkat. De mindenekeelőtt ne feledkezzünk meg a közös felelősségről, hogy nemet mondjunk a bigott gyűlöletre, az alaptalan ítéletekre és a kiszolgáltatottak elleni igazságtalanságra.

Köszönöm a megtisztelő figyelmet!